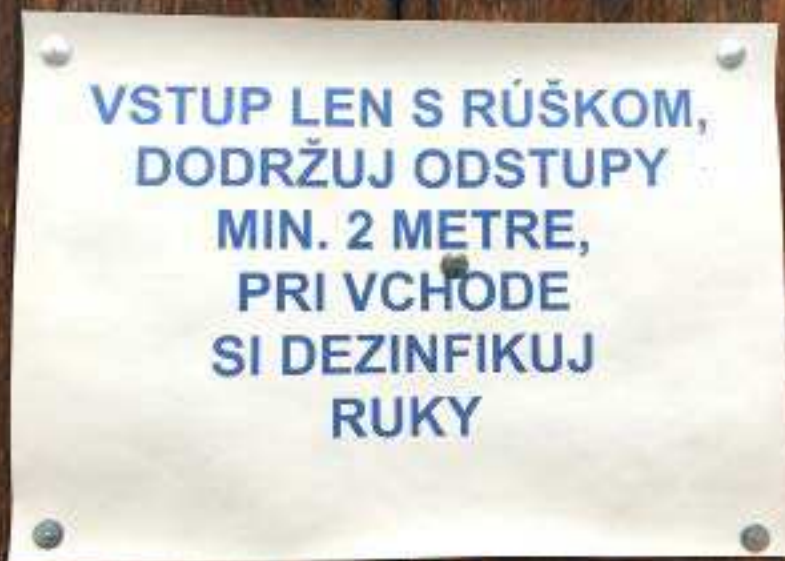

Korona Svitanie

Číslo 2/2020

Ročník 19

Časopis farnosti sv. Michala Archanjela
v Závode

Zlé obrátiť na dobré

Stalo sa, že na jar tohto roku postihla svet pandémia koronavírusu. Po svete sa šírilo a ešte stále šíri mnoho rozličných názorov na príčinu tohto ochorenia. Od náhodného úniku z laboratórií niekde v Číne, cez vraj Boží trest, až po zámerné vypustenie vírusu do sveta. Nech už je to akokoľvek, väčšina z nás sa asi nemá šancu dopátrať k pravej príčine. A šíriť nepodložené správy, osočovania či dokonca poplašné správy vyvolávajúce paniku nie je ani ľudské, už vôbec nie kresťanské a môže byť dokonca trestné.

Na celú vec by sme sa ako kresťania mali pozrieť z inej strany. Čo dobré nám to môže dať? V Jánovom Evanjeliu čítame: „*Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil.*“ (Jn 3, 17) Bohu teda logicky nejde o to, aby sa na nás vyvršil, zničil nás, ponížil, vyvolal paniku a strach. Pozrime sa do minulosti – v celých dejinách ľudstva pozorujeme, že keď sa udialo niečo zlé vo svete, väčšinou sme si za to mohli my, ľudia. Rozhodli sme sa pre zlo, odmietli sme Boha a jeho lásku. Boh teda niekedy dopustí aj zlé veci, ale nie preto, že by to On chcel alebo mal dokonca radosť, že nás môže trestať. Jednoducho preto,

Šéfredaktorka:

Ivana Potočnáková

Redakčná rada:

Pavol Černý

Samko Černý

Mária Hollá

Peter Kudláč – farár

Alena Pavelková

Veronika Prévajová

Gabriela Tarasovičová

Jazyková korektúra:

Anna Mäsiarová

Tlač a grafika:

Tlačiareň Luna, Moravský Svätý Ján

Vydavateľ:

Farský úrad Závod,

www.zavodfarnost.sk.

Vydávané pre vlastnú potrebu.

Foto titulná strana a obálka: Ivana

že my, ľudia, sme sa pre to rozhodli. On vo svojej láske rešpektuje slobodnú vôľu, ktorú nám dal. Nechce, aby sme ho poslúchali nasilu, ale z lásky. Avšak aj tu nám dáva šancu, aby sme sa – ak sme už nerešpektovali Jeho varovanie – aspoň sami na vlastných chybách poučili a viac tie isté chyby neopakovali. Chce aj to, aby sme sa naučili spôsobené utrpenie prijať ako spôsob pokánia. To nás môže očistiť a vrátiť na správnu cestu – cestu pokory a spásy. Takto nám Boh dáva šancu aj to zlé obrátiť na dobré.

Aj súčasná pandémia má, alebo by mohla mať, v sebe pre nás niečo dobré. Svet sa na čas zastavil a znížila sa produkcia CO₂. Do značnej miery sa tým vyčistila príroda, aj to je jedno plus. Mnohí ľudia nechodili do práce a deti do školy. Hlavne v rodinách mohli byť viac spolu a tým mohli prehĺbiť svoje vzťahy. Mali sme viac času pre Boha i pre seba navzájom. Mohli sme sa viac modliť alebo čítať knihy, na ktoré sme nemali predtým čas.

Museli sme prijať aj niektoré opatrenia či obmedzenia, aby sme chránili seba aj iných. Nosenie rúška prekrývajúceho horné dýchacie cesty, dodržiavanie vzdialeností, dezinfikovanie rúk a dotykových plôch, prijímanie Eucharistie na ruku a ďalšie. Žiaľ, našli aj ľudia, ktorí neprijali fakt, že ochrana ľudského života

má prioritu pred napr. zachovaním ľuďmi časom zaužívaného spôsobu prijímania Eucharistie a ďalších samozrejmostí, na ktoré sme boli zvyknutí. Zašlo to až tak ďaleko, že sa z toho stala doslova nenávisť voči ľuďom s iným názorom a dištančovanie sa od nich. Bojím sa však jednej veci. Slová Evanjelia sú Božím slovom. A ak majú pravdu, čo nepochybne majú, Pán Ježiš sa nás pri poslednom súde nebude pýtať, či sme ho prijímali jazykom alebo rukou – vraj hriešnou (pritom niektorí ľudia narobia jazykom niekoľkonásobne viac zla ako rukami), ale sa nás bude pýtať na lásku. Čo sme urobili jednému z týchto maličkých? Boli sme ochotní pre ochranu ich zdravia ustúpiť od svojich predstáv a požiadaviek? Prijat' aj iný názor ako ten svoj? Jednoducho, dať si dole klapky z očí a vidieť aj potreby iných. Rešpektovať cirkevných predstaviteľných a nemyslieť si, že sme múdrejší ako otec biskup či Svätý Otec. Zároveň chcem touto cestou poďakovať všetkým tým – tej väčšine, ktorí ste to tak krásne zvládali a zvládajte – a poprosiť vás: budme si aj naďalej oporou, modlime sa za seba navzájom a vyprosujme si Božiu pomoc, aby sme to zvládali aj v budúcnosti. Lebo vyhrané ešte nemáme.

Radostne prežité leto v službe Bohu a bratom vám zo srdca preje

Váš duchovný otec Peter

Zostali sme doma

December 2019 – na Slovensko dorazili prvé správy o novom koronavíruse

Január 2020 – Čína hlási obrovské počty nakazených. Uzatvára ohnisko nákazy, 11-miliónovú metropolu Wu-Chan v stredočínskej provincii Chu-pej.

- Prvý európsky prípad nákazy je nahlásený vo Francúzsku.

Február – Pandémia sa naplno presúva do Európy. Prvou veľkou postihnutou krajinou je Taliansko a jeho severný región Lombardsko. Každý dňom pribúdajú tisícky nakazených a stovky zomierajúcich ľudí.

- Koncom mesiaca potvrdzujú prvé prípady nákazy ďalšie európske krajiny.

Marec – 6. marca potvrdzuje prvý prípad nákazy Slovensko. V nasledujúcom týždni sa zatvárajú školy. Vláda vyhlasuje mimoriadnu situáciu, neskôr núdzový stav. Od 10. marca je **zákaz slávenia verejných bohoslužieb**. Zatvárajú sa obchody a prevádzky s výnimkou potravín a drogérie. Ruší sa letecká aj medzinárodná vlaková a autobusová doprava, zatvárajú sa hranice. Všetci nosíme na tvári rúška. Slovinci dostávajú výzvu: Zostaňte doma!

Apríl – Slovensko má prvú obeť ochorenia COVID-19.

- Veľkú noc prežívame v tichu domovov. **Bez veľkonočnej liturgie.**
- Na Slovensku denne pribúdajú desiatky ľudí infikovaných novým koronavírusom.
- Pandémia sa z Európy presúva na americký kontinent a do ďalších krajín sveta.

Máj – Počty nakazených u nás i v okolitých krajinách klesajú. Priaznivá epidemiologická situácia umožňuje uvoľňovanie opatrení v niekoľkých fázach.

- Od 6. mája je možné **opäť navštevovať verejné bohoslužby**. Platia prísne hygienické opatrenia. Eucharistia sa prijíma do ruky. V našom farskom kostole sa slúžia nedeľné sv. omše pre seniorov o 7.30 h a pre ostatných veriacich o 10.30 h.

Jún – Vláda ruší núdzový stav, mimoriadna situácia naďalej zostáva. Otvárajú sa hranice najprv s Českou republikou, následne s ďalšími krajinami. Rúška je potrebné nosiť iba v interiéri. V kostole sedíme „do šachovnice“, stále v rúškach, prijímať Eucharistiu je už umožnené aj do úst – podmienkou je dezinfekcia rúk kňaza po každom jednom prijímaní.

Júl – ... ďalší vývoj je na našej zodpovednosti a v Božích rukách.

Spracovala: Ivana • Foto: autorka

Pohľad na Sv. otca Františka osamotene konajúceho pobožnosť Krížovej cesty na Námestí sv. Petra vo Vatikáne bol viac ako smutný.

Veľká noc? Hmm, čudná...

Prázdne kostoly. Tiché zvony. Veriaci zatvorení pred televízorom alebo monitorom počítača. Bez Eucharistie, bez sviatosti zmierenia. Bez sva-dieb, s pohrebmi za účasti najbližšej rodiny. Takáto bola takmer tri mesia-ce realita praktizujúcich katolíkov. Ako ju prežívali kňazi? Ako ju zvládol náš duchovný otec Peter Kudláč? Spýtali sme sa ho.

- Ako ste prežívali koronakrízu?

Boli to týždne úplne iné, než na aké sme boli počas celého života zvyknutí. Iné však neznamená zlé. Hoci je pravdou, že niekedy to bolo dosť depri-mujúce. Ráno vykuknem z fary, idem pozrieť, či nie je v poštovej schránke nejaká zásielka a oproti pred mä-siarstvom stojí rad „maskovaných lu-pičov“. Postupne si človek zvykol, ale zo začiatku ma to fakt deprimovalo. Taktiež veľkonočný týždeň, keď sa ne-dalo ísť ani rodičov navštíviť... Ale robiť bolo čo. Keď má človek zamestnané ruky, aj myseľ to akosi ľahšie zvláda.

- Čo znamená pre kňaza obme-dzenie či zákaz slúžiť sv. omše pre stovky veriacich?

Stovky ich asi v našej farnosti nebýva-jú, možno v nedeľu kedysi bývali, no zdá sa, že teraz už ani to. Cítil som sa trochu ako mnohí kňazi počas totali-

ty. Počul a čítal som veľa o nich, boli tajne vysvätení alebo nemali tzv. štát-ny súhlas. Až teraz som ich asi lepšie pochopil. Čo pre nich znamenalo, keď mohli slúžiť sv. omšu len sami – taj-ne. Jediný rozdiel bol v tom, že som sa nemusel báť odhalenia, tak ako sa báli oni.

- Aké je to byť v izolácii pre kňaza, ktorý je zvyknutý slúžiť v spoločens-tve? Kde ste trávil väčšinu času a čím ste sa zaoberali?

Prvé dni neboli najľahšie. Väčšinu času som bol na fare. Kňaz má stále čo študovať, modliť sa, čítať. Jedna pani učiteľka ma naučila cez Edu-Page komunikovať s deťmi a tak som sa snažil aspoň tým mojim tre-tiačikom – prvoprijímajúcim – občas niečo napísať a skontrolovať im vy-pracované úlohy. Dúfam, že sa po prázdninách budeme môcť konečne stretávať a dokončiť prípravu na prvé sv. prijímanie. Pomaly som sa snažil pracovať na projektovaní zariadenia sanktuária v našom farskom kostole a riešenia ďalších vecí. Čaká nás opra-va orgána a mnohé ďalšie. Často som chodil pomáhať rodičom na záhradku a okolo domu. Ak bolo dobré počasie, v nedeľu po sv. omši som šiel na pre-chádzku do prírody. To nám našťastie nezakázali, aspoň nie tak celkom.

- Aké pocity ste mali, keď ste na Veľkú noc slúžili vigíliu (prípadne

Na takéto chvíle si musí aj Otec Peter počkať. V tomto roku sa pre koronakrízu neuskutočnili obrady Veľkej noci ani procesia na slávnosť Božieho tela.

obrad y Veľkej noci) v prázdnom kostole?

To je veru ťažko opísať. Keď som bol na vojne v západných Čechách a prišiel som tam na sv. omšu, boli v celom kostole prítomné iba dve babičky, pán farár a ja. Podotýkam, je to okresné mesto. Tak asi tak podobne to vyzeralo aj tohto roku na Veľkú noc u nás. Ako to nazvať? Možno „čudné“ je to správne slovo.

- Chýbali sme vám my, farníci?

Samozrejme! A veľmi.

- S akými najčastejšími vecami sa na vás ľudia počas koronakrízy obracali?

Nebolo toho veľa. Ľudia sa asi báli a vyhýbali sa osobným kontaktom. Mnohí presunuli aj krsty či sobáš. Na sv. spoveď a sv. prijímanie pred Veľkou nocou prišlo len zopár ľudí. Bol iba nejaký pohreb, to sa veru od-

ložiť nedalo. Občas niekto poďakoval za slúženie sv. omše na jeho úmysel.

- V porovnaní s priemerným štvrtrokom odišlo do večnosti počas tohto obdobia podstatne menej ľudí. Môže to byť náhoda? Alebo čomu to možno pripísať?

Či to je náhoda... pán profesor Šoka nás na filozofii učil, že náhody neexistujú. Náhoda je len neznalosť príčin. Možno to malo nejakú súvislosť s pandemiou, to neviem. Ale stáva sa občas, že aj niekoľko týždňov, dokonca mesiacov nebol pohreb. A potom sa to zase zvykne nahromadiť. V marci boli dva pohreby, v apríli žiaden, v máji jeden a uloženie urny, v júni zatiaľ štyri pohreby. Buďme však radi a ďakujme Pánu Bohu, že to u nás nebolo ako v Taliansku či potom neskôr v New Yorku.

Zhovárala sa: Ivana • Foto: autorka

Služba je súčasťou ich duchovného života

Podujat' sa na službu v kostole nie je ľahká vec. Je to malá rehoľa: musíte, aj keď sa vám nechce. Aj keď prší, aj keď vás nahnevali deti, aj keď ste smutní, aj keď vás seklo v krížoch. Možno preto sa málokto dá na takúto službu. Službu nášmu chrámu, no najmä svojim blížnym. A povedzme si popravde, blížni – farníci, ktorí slúžiť napriek svojim darom vytrvalo odmietajú alebo nedokážu prekonať vlastné zábrany, málokedy prejavia slúžiacim vďaka či uznanie. Takí sme ľudia. Ale to už je iná téma. Pre Svitanie sme sa spýtali niektorých slúžiacich, ako prežívali „dva mesiace prázdnin“. Dni, kedy bol kostol zatvorený.

• Chýbala Vám počas koronakrízy služba?

Martin, lektor: Chýbala. Nahrádzal som si ju denným čítaním Svätého písma.

Barborka, organistka: Určite áno. Hra na organe sa pre mňa stala takou nedelňou rutinou.

Samko, organista: Veru chýbala.

Berta, Ružencové bratstvo: Chýbala, samozrejme. Človek nemal kontakt s ľuďmi. Kartičky som menila u mňa doma. Niektorí členovia sú neporiadni, niektorí poctiví. Mám aj takých, čo neprídu celý rok.

Pavol, spevák: Spievanie v kostole mi chýbalo, najmä liturgia veľkonočného trojdnia. Je síce na spev náročná, ale krásna.

Anna, kostolníčka: Táto služba je povinnosťou a keď jej nebolo, samozrejme, že chýbala.

Zlata, kostolníčka: Určite chýbala, bola som ako stratená.

Vierka, upratovačka: Služieb bolo stále dosť, chystali sa sviatky, Veľká noc, chodievala som pravidelne, najmä polievať kvety.

Marek, miništrant: Chýbala.

• Čo pre Vás táto služba znamená?

Martin, lektor: Je to určitý druh zodpovednosti, že mi farníci takúto službu zverili. Treba byť pripravený, prísť včas, prečítať si vopred Písmo, jasne a zrozumiteľne ho prečítaním odovzdať účastníkom sv. omše.

Barborka, organistka: Robím to pre Pána Boha a aj ma teší, keď vidím, že ľudia moju snahu ocenia. Je to môj koníček, som veľmi rada, že môžem pomôcť v našom kostole. Keď som nemohla ísť do kostola, snažila som sa vylepšovať nedostatky v hre a učiť sa nové pesničky.

Samko, organista: Spojenie príjemného s užitočným, služba Bohu a veriacim v kostole.

Pavol, spevák: Aj keď sa necítim byť spevákom, spievam rád a teším sa, keď môžem využiť dary, ktoré som dostal. Do služby Bohu a ľuďom.

Anna, kostolníčka: Mám ju veľmi rada. Niekedy nad ňou až žasnem. Je to pre mňa veľká česť a úcta. Každý deň za ňu ďakujem.

Zlata, kostolníčka: Je to Boží dar, ako modlitba a služba zároveň. Za seba aj mojich drahých.

Vierka, upratovačka: Je to dosť veľká obeta. Nerobím to pre seba, ale pre všetkých. Keď som sa na ňu dala, musím to ťahať.

Marek, miništrant: Služiť pánu Ježišovi a kňazovi.

• Čo ste robievali v čase, v ktorom za normálnych okolností chodíte do kostola?

Martin, lektor: Sledoval som sv. omšu cez média, cez internet. Aby som aspoň takouto formou mal účasť na sv. omši.

Barborka, organistka: Dorábala som si potrebné veci do školy.

Samko, organista: Spal som, sv. omšu som si pustil večer.

Berta, Ružencové bratstvo: Lúštila som krížovky, pozerala televíziu. Sv. omše som pozerala každý deň, niekedy aj trikrát počas dňa.

Pavol, spevák: Vzhľadom na to, že moje služobné povinnosti boli počas „koronakrízy“ úplne iné, ako v normálnom režime a nemal som pravidelný pracovný čas, nedela a sv.

Po návrate do kostola sme videli a zažili doposiaľ nevidané. Sedeli sme len na miestach, ktoré boli označené. Pred oltár sme pristupovali v 2-metrových rozstupoch. Za čiaru ani krok!

omša mi chýbali, ako pevný bod na konci pracovného týždňa.

Anna, kostolníčka: O šiestej večer bývala vždy na TV Lux sv. omša. Vždy som si zapálila sviečku a bola som na sv. omši.

Zlata, kostolníčka: Obyčajne sme sledovali sv. omšu v televízii, po nej ďalšie náboženské relácie.

Vierka, upratovačka: Oháňala som sa doma, tiež toho bolo dost.

Marek, miništrant: Pozeral som sv. omše prostredníctvom televízie.

• Akým spôsobom ste sa zúčastňovali na sv. omšiach?

Martin, lektor: V online priestore, prostredníctvom televízie a rozhlasu, najmä TV Lux.

Barborka, organistka: Snažila som sa zúčastňovať počúvaním sv. omše v rádiu alebo pozeraním v televízii.

Samko, organista: Cez streamy na internete.

Pavol, spevák: Keď som nemal v ne-

delu službu, alebo som mal pred nočnou, sledoval som internetové prenosy sv. omše ráno – aby som potom mohol variť obed.

Anna, kostolníčka: Doma sme mávali spoločnú účasť so synovou rodinou na nedeľnej sv. omši TV Lux. Vopred sme navarili, posadili sme sa, nikam sme neodbiehali. Vnučka Nelka zbierala vždy do košíčka a všetky rodinné milodary sme napokon odniesli do kostola.

Zlata, kostolníčka: S rodinou pred televíznou obrazovkou na TV Lux.

Vierka, upratovačka: Sledovali sme spolu s manželom sv. omšu väčšinou na TV Lux, na sv. spoveď sme chodili do Šaštína.

Marek, miništrant: Duchovne.

Text a foto: Ivana

Rúška sa stali našou povinnou výbavou.

Čo sa malo konať a nekonalo sa

Vplyv pandémie koronavírusu pocítil každý z nás. Aj nás veľmi mrzelo, keď sme museli zrušiť naše pripravované stretnutia spoločenstva a podujatia. Neskôr nám predsedníctvo eRka poslalo vyhlásenie, kde nás vyzvalo k nekonaniu detských stretnutí z preventívnych dôvodov až do odvolania. Až neskôr sme všetci zistili, že opatrenia boli opodstatnené.

Zrušili sa aj všetky pripravované eRko podujatia, na ktorých sme sa chceli zúčastniť. V apríli sme mali naplánovaný a pripravený Deň radosti. Všetky eRko farnosti zo Záhoria (Závod, Borský Mikuláš, Smolinské, Štefanov) sa mali v jednu aprílovú sobotu stretnúť v našom Pastoračnom centre Božieho milosrdenstva a prežiť spoločný deň. Akciu sme presunuli na jar 2021. V máji sa mala konať tradičná Arcidiecézna púť detí v Marianke, na ktorej sa už niekoľko rokov zúčastňujeme, veľmi sme sa na ňu tešili. Púť sa zrušila, uskutoční sa na jeseň 2020 alebo opäť až v máji budúceho roku. Už teraz sa však veľmi tešíme na 26. ročník Dobrej noviny. Veríme, že žiadne opatrenia už nebudú potrebné a my vám budeme môcť opäť na Štedrý deň priniesť posolstvo Ježišovho narodenia.

Nevieme sa dočkať ani našich pravidelných eRko stretní. Predsedníctvo eRka od 1. júna stretnúť povolilo, začíname od júla. Všetko bude prebiehať za ak-

eRkári sa už nevedia dočkať stretní v Pastoračnom centre Božieho milosrdenstva.

tuálnych hygienických opatrení nariadených Úradom verejného zdravotníctva. Aktuálne informácie sa vždy dozviete vo farských oznamoch a na našej facebookovej stránke eRko Závod.

Počas júna sme si pripomenuli niekoľko výročí. Na Deň detí uplynul rok od nášho prvého ozajstného eRko stretnúť. Prišiel nás požeňať a povzbudiť aj náš pán farár. Odvtedy sme mali ďalšie stretnúť, boli sme na výletoch a prežívali sme krásny spoločný čas. Tridsať rokov zasa uplynulo od prvého eRko snemu. Hnutie sa vtedy nazývalo HKVD - Hnutie kresťanskej výchovy detí. Bola to veľká slávnosť. Prvýkrát po revolúcii sa mohli deti a mladí slobodne stretávať. Je tu akási podobnosť. Ani my sme sa uplynulé mesiace nemohli stretávať, nemohli sa združovať veľké skupiny ľudí. Všetci sme si asi predstavovali iný rok 2020, no verím, že sa na našom prvom stretnúť spolu stretáme vďační Pánu Bohu a plní radosti, že toto náročné obdobie sme my, aj naše rodiny zvládli.

Mária • Foto: Ivana

Cesta do Kanady a späť? Božie dielo!

„Som Pánovi nesmierne vďačná za túto skúsenosť. Za cestu, za čas, ktorý som mohla stráviť so synom a jeho rodinou a napokon aj za štátnu karanténu, hoci som sa v nej cítila ako vo väzení. Bohu vďaka!“ Už usmiata a v pokoji domova hovorí **Mária Šišoláková** o svojej tohtoročnej cestovateľskej skúsenosti. Hľadala odvahu a našla ju – vybrala sa do Kanady k synovi. Sama. Bez jediného anglického slova. Plánovala zostať dva mesiace. Jej pobyt sa predžil na štyri. Príčina má šesť písmen. Korona.

Budeme sa za vás modliť!

„Pred cestou som išla na sv. spoveď a pán farár mi hovorí: „Dúfam, že na Veľkú noc budete späť!“ A ja na to: „No veru neviem...“ Čosi mi hovorilo, že môj marcový návrat je neistý. Netušila som ešte, čo mňa aj nás všetkých čaká.“ Pani Mária je vedúcou upratovania v našom kostole. Deň pred cestou išla na nákup a pri Lurdskej kaplnke uvidela modliť sa dve rehoľné sestry z Veľkých Levár. Čas medzi odchodom zo zubnej ambulancie a odjazdom najbližšieho autobusu využili na modlitbu. „Mala som pri sebe kľúče od kostola, tak som sa ich spýtala, či chcú ísť dnu,“ spomína na zaujímavé stretnutie. Sestry s potešením prijali ponuku. Interiérom nášho kostola boli nadšené, páčili sa im sochy aj obrazy, nevedeli sa vynadávať na náš

So Samkom a neskôr aj Adamkom podnikala babka časté výlety.

chrám po čerstvej rekonštrukcii. Mária sa im zdôverila: „Zajtra odchádzam na ďalekú cestu. Idem na dva mesiace za synom do Kanady.“ „Budeme sa za vás modliť!“ odvetili sestričky a cestovateľke odľahlo. V tej chvíli svoje starosti odovzdala do Božích rúk a na cestu vykročila bez obáv a s ľahkosťou.

Poznávacie znamenie: horalka

Do Kanady letela 14. januára. Syn s nevestou čakali prírastok do rodiny, doma mali už staršieho synčeka Samka. Dňom návratu mal byť 17. marec. Mladí Šišolákovci žijú vo Vancouveri 9 rokov. Pani Mária bola v Kanade prvý raz vlni v lete s dcérou Hankou. Nevesta Janka, pochádza z bratislavskej Rače, mala prvý pôrod komplikovaný. „Teraz mi oznámili, že by ma potrebovali. Ja ani počut! Sama cestovať cez celý svet? Prehovorili ma.“

A na cestu pozvala všetkých svätých. Do jedného. Viedenské letisko šlo ako po masle, cestu cez checking a gate si pamätala z vlašajška. Sadla si do lietadla na sedadlo pri okne. Pani sediacca pri uličke vybrala z kabelky horalku a s chuťou do nej zahryzla. „Dobre je!“, zvyškla pani Mária v duchu. Bude to Slovenka, hádam mi pomôže pri prestupe v Londýne. Pani cestovala do Las Vegas, hovorila po nemecky aj anglicky. „To bol prvý signál, že všetci svätí letia so mnou!“ usmieva sa Mária Šišoláková.

Cez labyrint kontrol

Najväčšie obavy mala z pristátia vo Vancouveri. Treba prejsť kontrolou povolenia na vstup a tú riadi automat – samozrejme v angličtine. Okolo automatu ani nohy. Pustila sa teda hľadať pomoc na opačnej strane haly. Natrafila na pracovníčky letiska a ukázala im svoje papiere. Aha, toto treba vypísať – ukázali na kôpku tlačív. „Našťastie, zobrala som si so sebou kópiu dokladov z našej vlašajšej cesty a všetko, písmeno po písmene, som z nich opísala,“ víťazoslávne spomína

Samko rozpráva po slovensky, v škôlke sa učí po anglicky. Chodí do folklórneho súboru Sláviček. Slováci vo Vancouveri aktívne udržiavajú folklórne zvyky našich predkov.

Mária Šišoláková. „Podarilo sa! Pustili ma ďalej. Pri ďalšej kontrole sa ma zase niečo pýtali... krčila som ramenami... no hovorím: „Moment!“ a vytočila som Marekovo telefónne číslo. Zriadencovi vysvetlil cieľ mojej cesty a bola som voľná.“

A je tu Adamko

21. januára prišiel na svet cisárskym rezom malý Adamko. Bol to valibuk, vážil 4,35 kg. Dva dni po pôrode už bol s mamičkou doma. Úlohou babičky Márie bolo opatrovať staršieho vnuka Samka, pomáhať pri kúpaní, variť obed. A prvý mesiac sa po nociach striedali pri Adamkovi, pre koliky mal plačlivé noci. So Samkom veľa chodili do prírody, do lesa, k jazeru. Syn Marek je inštalatér. Na Slovensku

absolvoval vysokú školu – geografiu vo verejnej správe, no v Kanade začínal od nuly. Známy mu poradil, že profesia inštalatéra je tam dobre hodnotená. Urobil si 4-ročnú školu a dnes má dobrý džob.

Prišla náhle – korona

„Prvé správy sme zachytili koncom februára, prvý pacient bol asi o týždeň skôr ako na Slovensku,“ rekapituluje udalosti Mária Šišoláková. Školy sa zatvorili, zamestnanci dostali odporúčenie zostať doma. Každý, kto tak urobil, hneď dostal 2-tisíc dolárov (to je tamojšia výška minimálnej mzdy – pozn. aut.). „Žiadna karanténa. Kto mal ľahší priebeh, liečil sa doma, len ťažšie prípady v nemocnici. Bolo zopár väčších ložísk nákazy v domovoch seniorov, našťastie bez obetí. V jednej z provincií bolo veľa obetí, tú uzatvorili a izolovali. Rúška sa tam vôbec nenosili.“

Cez koronakrízu mohli ísť do kostola na sv. omšu len 2 rodiny, ostatní ju sledovali na internete. Kňaz vždy oznámil, koľko rodín je pripojených, vedeli

Babka Mária a mamka Janka s valibukom Adamkom.

o sebe navzájom. Rodiny sa slávnostne obliekli, zapálili sviečku a prežívali sv. omšu v obývačkách. „A na youtube som pozerala každý deň sv. omšu zo Šaštína. Vďaka časovému posunu som rannú sv. omšu videla tesne pred spaním, večernú na druhý deň pred poľudním,“ hovorí o svojom kanadskom prežívaní Mária Šišoláková. S rodinou v Závode bola stále v kontakte cez Viber, rovnako aj s dcérou vo Švajčiarsku. Keď sa dozvedela, že let plánovaný na 17. marca bol zrušený, hneď kontaktovala naše veľvyslanectvo v Otave so žiadosťou o návrat na Slovensko: „Po

Kávička na terase a výlet so synom a vnukmi.

Veľkej noci som dostala správu, že 13. mája poletí maďarský špeciál. Ak chcem, môžem cestovať. Vedela som, že po návrate pôjdem do štátnej karantény.“

Cesta späť

Z Vancouveru bolo treba najprv letieť do Toronta. Tam pristál maďarský špeciál, ktorý letel z Miami a New Yorku. „Lenže moje lietadlo priletelo na jedno letisko a špeciál letel z iného, ktoré je na opačnej strane Toronta,“ opisuje cestu späť Mária Šišoláková. „Musela som sa sama metrom presunúť cez celé Toronto. Uf, zvládnem to? Marek ma vyzbrojil papierom, na ktorý mi anglicky napísal kto som – čo som, odkiaľ idem – kam idem. A letela som.“

Na letisku v Toronte našla pomoc u dvoch zamestnancov letiska. Zbadala uniformy a podľho za nimi! Jedného z mužov poťahala za rukáv a strčila mu do ruky papier. „Prečítal si ho a začal mi niečo vysvetľovať. Nič som nerozumela. Tam je všetko napísané! ukazovala som na papier. Len mi ukážte,

Pred odletom späť domov. Na letisku už boli rúška nevyhnutné.

kam mám ísť.“ Pochopil. Muži v uniformách previedli Máriu dvoma terminálmi k nástupišťam metra. Tam už sami požiadali náhodného cestujúceho, vysvetliac mu, čo to vedú za prípad, aby ju sprevádzal ďalej. „Aj tomu som vložila do rúk môj papier – prečítal, zasmial sa, zobral ma so sebou. Tak som sa šťastne dopravila na letisko, odkiaľ mal letieť maďarský špeciál,“ spokojne uzatvára cestovateľka.

Lietadlo letelo do Reykjavíku a odtiaľ do Budapešti. Na palube malo 21 Slovákov, 4 Čechov, 5 Slovincov a zvyšok Maďarov. Z Budapešti viezol Slovákov maďarský autobus na slovenské hra-

Mladí Šišolákovci žijú v početnej slovenskej komunite. Patrí do nej asi 4-tisíc Slovákov. Niektorí z nich sú emigranti z rokov socializmu, ich deti sa tam už narodili a ďalší sú mladé rodiny. Chodia do slovenského kostola sv. Cyrila a Metoda. Dlhو žiadali o slovenského kňaza, až sa dočkali: vlani im otec biskup Tomáš Galis zo Žilinskej diecézy poslal vdp. Pavla Geru. Slúži sv. omše v angličtine aj slovenčine. Po bežnej sv. omši sa nikto nepoháňa domov, všetci idú spoločne do pastoračného centra.

nice, tam ich odovzdal slovenskému vodičovi.

Vitajte na Slovensku!

„Po 4 mesiacoch bol skvelý pocit byť opäť doma. Na hraniciach sme vypisovali hrbu papierov a keď som si vzdychla, čo je to za byrokráciu, policajt zvolal: „Vitajte na Slovensku!“ Autobus nás viezol do štátnej karantény v Turčianskych Tepliciach. Policajné auto s blikáčkami pred nami aj za nami, viezli nás ako vládnu delegáciu alebo ako zločincov,“ smeje sa Mária Šišoláková. Čakalo na ňu ubytovanie v stredoškolskom internáte. Bývala sama v skromnej izbe: 4 holé steny, bez televízora, rádia aj wifi signálu. Zato jedla bolo až nadbytok, nevládala všetko zjesť. V štátnej karanténe prežila 7 dní. So susedou z Michaloviec sa modlievala sv. ruženec. „Mala som stále telefonáty, od rodiny aj kamarátok. To ma držalo nad vodou. Že na mňa ľudia myslia, rýchlejšie mi prešiel čas.

Urobili nám testy na koronavírus, dva dni sme čakali na výsledok. Následne vnútorným rozhlasom vyhlásili, že všetky testy boli negatívne a máme opustiť priestor internátu,“ uzatvára kapitolu štátnej karantény pani Mária. Doma pobudla v karanténe ešte ďalších 7 dní.

Tri anglické slová

V Kanade sa babka Mária predsa len jazykovo dozvedela. Malý Samko ju naučil tri slová: *please, thank you a hello*. Koľko otčenášov a zdravasov „dala“ počas celej cesty nevie ani odhadnúť. Jej obľúbenou modlitbou je sv. ruženec, všetky jeho podoby: „A jeden vlastný som si aj vymyslela v noci, keď som nemohla spať.“ Odvážna žena, ktorá v pohnutom čase zvládla náročnú cestu. Vďačí za to Bohu a hovorí jednoznačne: „Je to Jeho dielo.“

Ivana • Foto: archív M. Š.

Ruženčiarky upratovali

Členky Ružencového bratstva sa podujali upratať okolie nášho chrámu. Spýtali sme sa pani Bernardíny Majzúnovej, čo ich k tomu viedlo: „Chceli sme ísť upratať okolie kostola už počas korony, no nedalo sa. Keď sa uvoľnili opatrenia, potešila som sa. Aj pán starosta ma požiadal, aby sme to niekedy urobili. Mala som mu oznámiť termín, sľúbil nám vlečku na odvoz odpadu. Oznámila

som ženám a dala som to aj vyhlásiť v rozhlase: kto bude môcť, nech príde: poupratujeme. Prišlo 14 ľudí. Jedna účastníčka, ktorá už nemôže zo zdravotných dôvodov upratať, prišla, všetkých spočítala a išla nám kúpiť nanuky. Som rada, že sme robili kus roboty. Nech je okolie nášho kostola pekné. Nedávno som sa poobzerala okolo kostola – veru by bolo zase potrebné upratať, betónové chodníky rýchlo zarastajú.“

Mária

Čo mi dala a čo mi vzala koronakríza?

*Hovorí sa, že zloštiť sa kvôli niečomu, čo nemôžeme zmeniť alebo nemáme na to dosah, je zbytočné a hlavne škodlivé pre naše zdravie. Že šťastie máme vo svojich rukách. A že základom pohody a osobného pokoja je hľadať dobré aj tom zlom. Takouto optikou sme sa pozreli aj na koronakrízu, ktorá nás na čas ukotvila v našich domovoch a položili sme niekoľkým našim farníkom rovnakú otázku: **čo vám dala a čo vám vzala koronakríza?** Tu sú ich odpovede.*

Korona ma naučila trpezlivosti. Situáciu som prežívala v pokore a odovzdanosti do vôle Božej. Na bohoslužbách som sa zúčastňovala prostredníctvom televízie LUX a rádia LUMEN a prijíma-la som Pána Ježiša duchovne. Po celú dobu karantény som sa intenzívne modlila. Chýbali mi pravidelné návštevy nášho pána farára v prvé piatky mesiaca. Pamätám sa, že v 70-tych rokoch sa vyskytla karanténa slintačky. Zaujímavé je, že v tom čase boli kostoly zatvorené, ale šenky zostali otvorené. Ľudia sa mohli zúčastňovať na sv. omšiach v okolitých dedinách, kde sa karanténa nevyskytla. Som rada, že na Slovensku sme to zvládli a život sa dostáva do starých kolají. Prosím Pána o ďalšiu pomoc a ochranu.

Milka, 92 rokov

Dala mi množstvo vecí, ktoré už ako samozrejmosť nikdy brať nebudem. Vďaka nej si vážim kontakt s rodinou a stretávanie s ňou. Som rada, že konečne môžem zájsť s kamarátmi von. A nemusím už nosiť všade rúško. Korona mi zobrala kontakt s ľuďmi, školu. Počas nej som pochopila, že veci, ktoré sme brali ako samozrejmosť, už sme tak vôbec nemuseli brať. Nemohla som slobodne chodiť po vonku, stretávať sa s kamarátmi. Človek pochopil, že zdravie je to najdôležitejšie. Odteraz si ho už budeme všetci viac vážiť.

Terézia, 14 rokov

Najmä starí ľudia počas karantény nemohli nikam ísť a boli uväznení vo vlastných domovoch. Takéto niečo som vo svojom živote nezažila! Častejšie som sa venovala modlitbe a sledovala som sv. omše na Luxe. Aj Veľká noc bola poznačená karanténnymi opatreniami. Smutné slávenie bez veľkonočných obradov a sv. omše v kostole, bez sv. spovede a sviätienia veľkonočných pokrmov aj bez rodinných návštev sme si doteraz nevedeli ani len predstaviť. Teším sa, že sa život dostáva do normálnych kolají a vďaka Pánu Bohu, že sme to v zdraví zvládli.

Vilma, 80 rokov

Čo mi dala korona? Stres a nervy, aby som neochorela. A vzala mi možnosť ísť len tak von, či už na dvor alebo sa prejsť do dediny. A o rúšku ani nehov...

vorím – nedalo sa mi cez to poriadne dýchať. Modlím sa, aby sa to už nevrátilo, hoci je možné, že sa to možno nikdy neskončí... Lucía, 42

Také čosi doteraz nezažil nik z nás. Na mňa pôsobí pochmúrne, smutne. Človek sa vzdal bežných vecí, akými sú nákupy, stretnutia s priateľmi, príbuznými, rodinou. Chýbal sociálny kontakt, návšteva kostola – sv. omša. Treba si vážiť hlavne zdravie, spoločné chvíle s rodinou, tešiť sa z maličkostí a bežných každodenných vecí.

Martina, 43

Koronakríza mi nedala nič, vôbec nič. Nemám to rada. Ja som najradšej medzi ľuďmi. A vzala nám dosť. Až ku koncu som sa stretávala s rodinou, s deťmi. Aj kostoly boli zatvorené. Keď to pán farár vyhlásil, pomyslela som si: „Pane Bože, ako to ja vydržím?“ Aj som to neskôr nášmu pánovi farárovi povedala. Človek by si úplne zvykol na lenivosť: nikam sa neponáhľať, nemusieť veci rýchlo urobiť, ísť sa rýchlo nachystať pred odchodom z domu...

Bernardína, 74 rokov

Musíme si vážiť zdravie. Počas karantény som nemohol chodiť do školy. Nemohol som navštíviť starých rodičov ani bratranca. Mal som mať v škole súťaže, avšak tie boli zrušené. Taktiež som nemal kontakt so spolužiakmi. Boli zrušené športové aktivity. A nedostával som sväté prijímanie.

Jakub, 10 rokov

Dala mi viac času na veci, ktoré som odkladal dosť dlhý čas. Zistil som, že aj v Keni majú katolícku TV Capucin. Omšu cez internet som pozeral viackrát, ako keby tu korona nebola a mohol som ísť normálne do kostola. Porobili sme veľa vecí okolo centra, ktoré sme predtým pre nedostatok času nemali čas spraviť. Oprava ihriska, oprava potrubia. Kopali sme malú žmpu na použitú vodu, vymaľovali sme. Postavili sme si dlho plánovaný holubník. Čo mi koronakríza vzala? Napríklad letenku – na Veľkú noc som mal cestovať domov na Slovensko aj z jedným z našich chalanov. Museli sme zastaviť prijímanie chlapcov do nášho centra. Zatvorili nám školu aj kostol. Kvôli nariadeniu vlády sme museli väčšinu

Toto náš kostol ešte nezažil. A my s ním. Mimoriadne hygienické opatrenia – dezinfekcia rúk, prekryté sväteničky, 2-metrové rozostupy. Okrem toho Eucharistia do rúk a znak pokoja kývnutím hlavy.

našich chlapcov odvieť domov alebo k niekomu z rodinných príslušníkov. Máme zakázané chodiť po 7. hodine večer von, ale veľmi to nefunguje. Ľudia čakajú na políciu a slzný plyn, aby im pripomenuli, že už je 7 hodín. V banke čakáme namiesto pol hodiny aj 2 hodiny.

Tomáš, 40 rokov

Koronavírus mi dal viac času na čítanie, zdokonalila som sa v práci na počítači, viac času som trávila s rodinou. Zobral mi stretnutia s kamarátmi, školou, návštevy starých rodičov.

Vanesa, 13 rokov

Pandémia mi dala viac času s rodinou, väčší priestor na hlbšiu osobnú modlitbu a zamyslenie sa nad sebou, svojimi chybami, nedostatkami. Vzala mi možnosť navštevovať sv. omše, prijímať sv. prijímanie, stretávať sa s ľuďmi podobného zmysľania.

Richard, 41 rokov

Viac času sme strávili spolu. Naučila nás trpezlivosti, ohľaduplnosti aj hospodárnosti. Pomohla nám zamyslieť sa nad tým, či žijeme tak, ako chceme. Naučila nás rozlišovať podstatné veci od tých banálnych, ktoré vôbec nie sú potrebné. Dala nám pocítiť, ako sme ľahko zraniteľní a krehkí. Vďaka nej však máme nádej a vieru, že znovu

budeme napredovať s poznaním korony. Našťastie, nič podstatné mi nevzala. Aj keď moju rodinu čiastočne na určitý čas obmedzila, či už v stretávaní s príbuznými alebo vo voľnom pohybe a v návšteve nedelňých bohoslužieb. Napriek tomu nikto z rodiny neochorel ani neprišiel o prácu. Naučili sme sa chodiť všade s rúškom a chvála Bohu sme na vlastnej koži nezažili nič z toho, čo sa dialo v Taliansku alebo v Španielsku.

Katarína, 49 rokov

Veľa času som bol s rodinou. Chodili sme na ryby. Chýbali mi spolužiaci a kamaráti. Chýbala mi aj eucharistia a svätá omša.

Marek, 12 rokov

Koronakríza nás zatvorila doma, bol som nútený pracovať väčšinou z domu a doma boli všetky deti. Zrazu sa z nevýhody stala výhoda, spoločne sme obedovali a spoločne sme sa modlili. Dovtedy vzácne nedelňé chvíle spoločného stolovania boli takmer každý deň. Ďakujem za tento čas, ktorý mi umožnil intenzívne žiť s celou rodinou. Pandémia mi vzala hlavne možnosť ísť k prameňu života a piť živú vodu. Zákaz verejných bohoslužieb znamenal pre našu rodinu veľkú zmenu a stratu, osobitne počas sviatkov Veľkej noci. Kríza mi zobrala možnosť cestovať. Všetky rezervácie a plány na cestovanie som zrušil.

Richard, 48 rokov

Nenašli ste sa medzi respondentmi ankety? Nevadí. Nájdite si dve minúty a zamyslite sa nad otázkou: čo mi dala a čo vzala koronakríza? Možno sa budete čudovať, aký zaujímavý film vám pobeží hlavou.

Redakcia Svitania • Foto: Ivana

Svitanie ma vracia k novinárskym začiatkom

Šéfredaktorka nášho farského časopisu – Mgr. Ivana Potočnáková – oslávila nedávno ozaj okrúhle životné jubileum. Redakcia Svitania sa pri tejto príležitosti rozhodla predstaviť ju čitateľom trocha bližšie.

• **Náš časopis eviduje už 19. ročník. Ste pri ňom od jeho začiatku?**

Svitanie začalo vychádzať v druhej polovici 90. rokov, v tom čase sme s rodinou nebývali v Závode. Časopis založili otcovia Zmrávychvalci, ktorí v tom období prišli na Záhorie z Poľska. Za farníkov bola hlavnou iniciátorkou pani Elenka Chovanová. Po istom čase Svitanie prestalo vychádzať. Medzičasom sme si v Závode postavili domček a vrátili sme sa žiť do mojej rodnej obce. A v jeden večer roku 2004 nám niekto zaklopal na dvere. Bol to pán farár Peter Mášik – že by rád pokračoval vo vydávaní farského periodika. Mal veľký dar zapalovať ľudí a získavať ich pre službu vo farnosti. Dozvedel sa, že sa pohybujem okolo novín, či by som nechcela pomôcť. Takáto ponuka sa nedala odmietnuť!

• **Hneď ste sa stali šéfredaktorkou?**

Áno, pán farár mi to posunul s dôverou a odovzdal mi „šéfovskú“ agendu aj s veľkým šanónom, kde mal archívne materiály a témy, na

ktorých by sa ďalej mohlo pracovať. Prevzala som aj zabezpečovanie kontaktu s grafikom a tlačiarňou. Na prvej redakčnej rade, na moje prekvapenie, sa zišlo asi 15 ľudí – a všetci boli pre túto dobrovoľnícku prácu nadšení! Svitanie vychádzalo ako mesačník, čo bola naozaj fuška. Až taká, že po dvoch rokoch prestalo vychádzať úplne... Ľudia sa „opotrebovali“, témy sa vyčerpali, takže potom sme si dali „tvorivú pauzu“. Vydávanie sa opäť obnovilo v roku 2009 už ako štvrtročník – čo vidím ako optimálne. Aj redakčný kolektív ostal menší.

• **Oficiálnym vydavateľom je Farský úrad v Závode. Dáva vám dostatočnú voľnosť pri výbere tém a napĺňaní obsahu?**

Moja šéfredaktorská skúsenosť zažila troch kňazov, každý dal Svitaniu svoju osobnostnú pečať. Otca Petra Mášika vystriedal pán farár Ján Buček (2009 – 2011) a po ňom náš súčasný kňaz Peter Kudláč. Žiaden z nich nemal s časopisom problém – napr. že by ho chcel zastaviť alebo nejakým spôsobom cenzurovať či nasilu doň pretláčať vlastné témy. Celý obsah čísla si dohodneme na redakčnej rade. Zvyčajne si redaktori vopred veci premyslia a zavše prídu s hotovou témou či aspoň tipom. Na fare sedíme aj do deviatej večer. Hoci pán farár býva zavše po celom týždni una-

vený, nepošle nás preč a vždy nám dá požehnanie, aby sa spoločné dielo podarilo. Sme mu za to vďační.

• Čo všetko obnáša práca šéfredaktorky?

Keď to zoberiem procesne, štyrikrát ročne zvolat' redakčnú radu, vybrať témy, rozdeliť úlohy – kto, čo, v akej forme a v akom rozsahu pripraví, stanoviť dátum uzávierky. Následne pre mňa niekoľko nocí chudobných na spánok – príspevky treba zredigovať a zabezpečiť grafickú úpravu. Nasleduje kontrola makety čísla mnou, pánom farárom a našou jazykovou redaktorkou Ankou Mäsiarovou. Večer pred zadaním do tlače ešte s grafičkou Mirkou cez Skype riešime posledné úpravy. V pondelok ráno ide časopis do tlače a v piatok toho týždňa ho

máme na fare. Pán farár ho vykladá na stolík v kostole ešte v piatok večer alebo v sobotu ráno.

• Kde Svitanie tlačíte?

V tlačiarni Luna v Moravskom Svätom Jáne. Majiteľ tlačiarnie pán Húšek je našou veľkou oporou. Je kedykoľvek a s čímkoľvek pripravený vyjsť nám v ústrety. Časopis tlačíme v náklade 250 kusov.

• Najväčším problémom tlačených novín je cena. Nemáte tu problém?

Nerozhadzujeme. Formát časopisu je malý, farebnú máme len obálku, ostatné strany sú čiernobiele. Aj to šetrí nejaké financie. Cena Svitania – jedno euro – pokrýva náklady. Nik na tom nezarába, všetci redaktori pracujeme bez nároku na honorár, po večeroch a cez víkendy.

Redakčná rada v rúškach – korona ovplyvnila aj gratuláciu našej šéfredaktorky.

• **Šéfredaktor je v konečnom dôsledku zodpovedný nielen za obsah, ale i za to, ako celé číslo vyzerá. Mali ste niekedy pocit, že sa nevydarilo?**

Nuž, aby som bola úprimná, bolo jedno také problematické vydanie – bolo to v roku 2010 alebo 2011. Nepodarilo sa zosúladiť termín zasadnutia redakčnej rady, termín tlačil – a veľkonočné číslo predsa nemôže vyjsť prvého mája... Tak sme ho urobili len na diaľku, inšpirované článkami z internetu a ďalšími vecami, ktoré nemali súvis s miestnymi realiami. Z toho Svitania som nemala dobrý pocit. Vyšlo naozaj iba preto, aby sa zachovala periodicitu. Jednoducho – chýbalo tam to závodské srdiečko... Tá človečina, čo ľudí zaujme.

• **Áká je spätná väzba farníkov na časopis?**

Hmm, toto je dobrá otázka. Časopis tu je už roky, ľudia si naň zvykli, berú ho ako niečo automatické. A ako to na Slovensku býva, spätná väzba sa objaví hlavne vtedy, keď pichneme do „osieho hniezda“, alebo keď sa pritrafí nejaká chyba. Beriem to tak, že ak po vydaní čísla ostane ticho, ak nikto nič nenamieta... tak je dobre... Poznáte to úslovie – doma nik nie je prorokom. Nie, neočakávam chválu. Stačí mi radosť, keď v nedeľu, kedy je časopis vyložený v kostole, si ho ľudia berú domov. Niekto i dva-tri výtlačky. Posielajú ho rodine, známym. A ak jeho obsah osloví aspoň zopár ľudí, teším sa. Naozaj.

Pri novinárskej profesii nie je núdza o stretnutia so zaujímavými ľuďmi. „Prežiť deň s naším futbalovým reprezentantom Marekom Hamšíkom pri nakrúcaní televíznych spotov verejnej zbierky Biela pastelka bol zážitok. Hoci pôsobí extravagantne, je to citlivý a vnímavý človek, rád požičal svoju tvár na pomoc nevidiacim ľuďom. Navyše celý výkon na páliacom slnku športového areálu Dukla Banská Bystrica odviezol bez nároku na jediný cent,“ spomína I. Potočňáková.

• Hľadáte inšpiráciu tiež v iných farských časopisoch?

Kedysi bola organizovaná FAČA – súťaž farských časopisov. Hodnotilo sa ich asi 50. Vyhlásili sa výsledky a organizátori pripravili workshop – seminár pre šéfredaktorov a redaktorov s hodnotením časopisov. Uvažovali sme o tom, že skúsime prihlásiť aj naše Svitanie. No súťaž už niekoľko rokov nebola vyhlásená. Z pohľadu inšpirácie by to bolo veľmi zaujímavé. Ak by sa položilo vedľa seba 50 – 70 farských časopisov, bolo by prínosné porovnať obsah, grafiku, autorský prístup. Škoda tej súťaže. Udržiavame redakčné priateľstvo s rovnomenným časopisom z mesta Svit – takisto tam vydávajú Svitanie. Keď v Šaštíne zakladali časopis Hlahol zvonov, zakladajúca šéfredaktorka Ľudka ma požiadala o odovzdanie know-how. Rada som ho odovzdala, časopis sa inšpiroval Svitaním. Robíme to pre dobrú vec a slávu Božiu, nie pre seba.

• Čo je pre úspech Svitania podstatné z pohľadu šéfredaktora?

Základom je dobrý redakčný kolektív. Som šťastná, že máme takúto kreativitu redakciu! Dobrá vec nemôže stáť na jednom človeku. Snažíme sa zapájať ďalších farníkov, starších ľudí, ktorí si veľa pamätajú, a zaznamenávať ich skúsenosti a spomienky, ktoré by inak po ich odchode boli nadobro stratené. Skúšame zapájať aj mladých – teším sa, že do redakčnej rady pribudla Majka, vedúca eRka. Pozývam týmto aj ďalších farníkov, ktorí majú vzťah k tvorbe, predovšetkým mladých

V závodskom kroji. „V tinedžerských rokoch by som si ho neobliekla ani za nič! Dnes ho ľúbim a mám k nemu rešpekt – ako aj k mojej veľkej inšpirácii, tetke Teréze Húškovej z Húškov. A rada v ňom moderujem závodské akcie,“ hovorí Ivana Potočnáková.

ľudí. Raz budeme potrebovať Svitanie niekomu odovzdať. Mojou snahou je nedávať do časopisu náročné témy či ťažké teologické texty, ktoré možno nájsť v knihách či na internete. Je dôležité priniesť, to čo je pre farnosť charakteristické. To, s čím sa ľudia v inom médiu nestretnú – a my im to vieme sprostredkovať.

• Aj keď ide o akúsi čestnú funkciu, ktorú vykonávate vo voľnom čase a zadarmo, predsa si vyžaduje istú starosť, čas, pozornosť. Má vaše najbližšie okolie pochopenie pre túto prácu?

Doma mám výborné zázemie. Moji

blízki vedia, že som nočná sova a neskoro večer potrebujem sústredenie. Deti sú už veľké, nik ma neruší, môžem si ťukať do počítača koľko vládzem. Noviny a informácie u nás majú svoje dôležité miesto, občas som nimi doslova „obložená“. Manžel si občas vzdychne: čo už mám robiť, keď som si zobral novinárku. Moja rodina je zvyknutá, že keď niekam ideme – či už na cirkevnú alebo inú akciu – stále mám foták a diktafón pri sebe. A hoci to niekedy môže obťažovať, že mama stále niekam odbieha, už mi nehovorí, že im kazím výlet.

• Aké je vaše hlavné zamestnanie? Pomáha vám práca pri šéfredaktovaní?

Pracujem v Národnej banke Slovenska ako špecialista komunikácie. NBS vydáva mnoho publikácií: analýzy, re-

porty, predikcie, bulletiny. Redigujem tieto zväčša odborné ekonomické publikácie. Ide o prácu s faktami, číslami a grafmi, čiže veľa kreativity pri nej nezažijem. Svitanie je niečo celkom iné. Vracia ma do novinárskych začiatkov – tvoriť, prepínať medzi žánrami, hovoriť s ľuďmi a písať o nich. Cestu novinárky som štartovala v redakcii Záhoráka ešte ako študentka žurnalistiky na Filozofickej fakulte UK v 90-tych rokoch. Práve práca s ľuďmi bola úžasná, hoci nebolo ani pomyslenie na redakčné auto. Celé Záhorie som brázdila autobusmi, vlakmi, lokálkami. To veru pri súčasnej práci nezažijem. Svitanie mi vracia tieto spomienky.

Za odpovede poďakoval

Drahotín • Foto: archív IPo

SVITANIČKO

Osemsmerovka

OPATRENIA, KRÍZA,
KARANTÉNA, VAKCÍNA,
CHOROBA, RÚŠKO, IZOLÁCIA,
NEMOCNICA, NUDA, ODSŤUP,
NÁKAZA, LIEČBA,

_____ je spôsob, ako sa spojiť s reálnou prítomnosťou Ježiša Krista, prítomného v Eucharistii (aj vtedy, keď túto sviatosť nemôžem fyzicky prijať).

Pripravil: Samko

A	I	N	E	R	T	A	P	O
N	D	U	C	A	Z	Í	R	K
Í	C	H	O	R	O	B	A	A
C	H	O	V	O	K	Š	Ú	R
K	I	Z	O	L	Á	C	I	A
A	C	I	N	C	O	M	E	N
V	N	U	É	P	R	I	J	T
O	D	S	T	U	P	Í	M	É
A	A	N	A	Z	A	K	Á	N
A	B	Č	E	I	L	I	E	A

Ako sa obliecť a obuť

Ideálny odev do kostola nepopisuje žiadna oficiálna norma. Obliecť si môžeme to, v čom sa cítime pohodlne. Nemalo by to byť vyzývavé ani príliš výstredné a skôr v tmenejších farbách. Elementárna logika hovorí, že človek, ktorý sa chce zúčastniť na slávení svätej omše, by mal byť čisto, vkusne a aj trochu sviatočne oblečený.

Ani v letnom období, keď sa všade chodí „naľahko“, by si dámy na bohoslužbu nemali brať minisukňu. Prípadný výstrih šiat má siahať maximálne do pomyselnej priamky spájajúcej podpazušia. Ak sú šaty na tenkých ramienkach, vhodná je šatka, štola či šál na zakrytie pliec. Muži by do kostola nemali ísť v krátkych nohaviciach.

Všeobecne platí, že pokrývka hlavy nie je v miestnosti žiaduca. Preto muži a chlapci, ktorí bežne nosia čiapky či klobúky, si ich v Božom chráme musia sňať. Výnimkou je malé dieťa – ak sa rodič obáva, aby v chladnejšom prostredí neochorelo. V našom kultúrnom kontexte by sa do kostola nemali nosiť veľké ženské klobúky. Ak už pre nič iné, tak preto, že obme-

dzujú vizuálny zážitok zo svätej omše – jednak samotnej nositeľke, ale najmä tým, ktorí sedia za ňou.

Keď je v kostole teplo, možno si vyzliecť kabát, sako, sveter. Ide predovšetkým o to, aby sa človek v chráme dobre cítil. Voľný zvrchník drží v lone; ak je vedľa v lavici voľné miesto, môže ho tam položiť. V zime je prípustné nechať si natiiahnuté rukavice aj počas bohoslužby, avšak znak pokoja a bratskej lásky sa má vykonať otvorenou a nezaodetou dlaňou.

A ako je to s obutím? Samozrejme platí, že topánky majú byť vždy vyčistené. Ak si ich zašpiníme, napr. za dažďa po blatistej ceste, na očistenie využijeme rohožku, ktorá dnes býva už pred každým kostolom. Čistenie hygienickou vreckovkou na ulici nie je spoločensky prijateľné. Keď je veľa snehu, odupeme ho z topánok tesne pred vstupom do chrámu.

Tzv. žabky ako obuv do kostola rozhodne nepatria – ani v najhorúcejšom lete. A nech je nám akokoľvek teplo, v Božom chráme sa nikdy nevyzúvame.

U nás v Závode sú na dverách kostola piktogramy, ktoré v tejto problematike vstupujúcich usmernia.

Gabi

Spracované podľa prílohy KN/2011

Keď v Závode udrela cholera...

Pandémia koronavírusu zmenila od marca do júna život na celom Slovensku. Aj tu v Závode sme si museli zvyknúť na viacero obmedzení. Zo zahraničia deň čo deň prichádzali správy o stovkách, ba tisícoch mŕtvych. Účastníci mediálnych diskusií pripomínali podobné vlny ničivých chorôb z histórie, najmä opakujúce sa epidémie moru v 16. až 18. storočí. Ako takéto krízové udalosti prebiehajú v obciach podobných tej našej? Farská kronika ako jediná prináša záznam o podobnej katastrofe – epidémii cholery z roku 1831. Latinský zápis uvádzame voľne v preklade magistra Pavla Vrableca.

„Jedna pohroma nasledovala po druhej (vystriedala inú), keď ustúpil totiž mor dobytka, prišla smrť na ľudí. Vypukla, ako v predošlých rokoch v Rusku, Poľsku, tak tohto roku aj v Uhorsku choroba, nazývaná cholera. Avšak na tomto mieste vypukla dňa 31. augusta a trvala až do 27. septembra. Na krátky čas, ale s veľkou skazou (spustošením), lebo z 1200 (obyvateľov) okolo 700 (bolo) nakazených a 200 mŕtvych.

Drahý (milý) čitateľ! Tolkých zaopatriť a v jeden deň aj 22 pochovať. Práca a námaha – ale predsa pre meno Krista viac trpiaceho všetko je ľahké.

Pripravujúc na odvrátenie tejto slabosti nejaké (veci) vykonané z každej strany ... (?) u všetkého ľudského rodu (je) strach? Neodstrániteľné! Ale naozaj všetko to nič neosožilo, smrť prišla a plienila: mladého aj starého, muža aj ženu, vinného aj nevinného, aby po pravde mohlo byť povedané – trest Boží na všetkých ... lebo všetci mali všetky (veci) v neporiadku, ako roľník pole, vinohradník vinicu ďalej nechceli, ani remeselník svoje zamestnanie konať (nechcel) hovoriac: „Predsa všetci zomrieme, prečo teda budeme pracovať?“ Ničomný prípad poľa, akoby menej obrobený, ba aj menší výnos (plodiny) vyniesli.“

Poznámka:

Cholera v roku 1831 postihla viac ako pol milióna obyvateľov vtedajšieho Uhorska; počet obetí presiahol 237 tisíc.

Gabriela a Drahotín • Foto: internet

Čo je to šťastie ?

Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán; šťastný človek, čo sa utieka k nemu. Ž 34,9

Šťastie – všetci ho chceme, všetci po ňom túžime. Slovo šťastie počujeme často nielen v pesničkách a filmoch, ale hlavne takmer v každom blahoželaní. Prajeme si ho spolu so zdravím, láskou a Božím požehnaním. Zhodneme sa však na tom, čo je to šťastie? Pre niekoho je to spokojnosť v manželstve či rodine, pre iného úspech na skúške v škole, pre ďalšieho zase dobrá kariéra v práci alebo zdravé deti. Šťastie sa často spája aj s náhodou a symbolicky sa znázorňuje ako švorlístok. Spočíva naozaj šťastie len v nejakej náhode? Ako napríklad šťastie v hazardnej hre... Nezávisí šťastie od nás samých, od našich vlastných rozhodnutí? Ako sa teda môžeme stať šťastnými?

Mňa inšpirovalo porovnanie môjho bývalého kouča Jarda, ktorý odvodzoval slovo šťastný od slova včasný s tým, že čas hrá v šťastí významnú rolu. Zamýšľal som sa nad tým a pomohlo mi to prirovnaniu pochopiť. Zároveň prijať, že šťastie nie je len nejaká náhoda, ale je to výsledok našich konkrétnych rozhodnutí. A teda, že byť šťastný je v mojich rukách.

Čas je významný v šťastí i v nešťastí. Nešťastie je pre nás udalosť, ktorá nastane nečakane a v nesprávnom čase. Nešťastím určite je, ak nám z akéhokoľvek dôvodu spadne dom, ktorý je starý desať rokov. Spadol v nesprávnom čase. Ako nešťastie však nevni-

mame, ak zvalíme 100-ročný dom. Teda ten istý výsledok posudzujeme inak z pohľadu plynutia času. Je veľkým nešťastím, ak odchádza z tohto sveta mladý človek, lebo odchádza v nesprávnom čase. Ako nešťastie však neposudzujeme, ak po dlhom živote odchádza človek vo vysokom, požehnanom veku. Teda rovnako, ten istý výsledok posudzujeme rozdielne z pohľadu plynutia času.

V tomto zmysle je možné hovoriť o šťastnom živote, ak ho žijem v súlade s časom. Teda ak robím veci v správnom čase. Inak povedané, ak si nájdem čas nielen na prácu, ale i na rodinu, čas na seba a v neposlednom rade čas na Boha. Je len v našej moci a je len výsledkom našich rozhodnutí, ako naložíme s naším prítomným časom tu na zemi. Ak ho v práci využijeme na prácu, po práci na oddych, budeme sa venovať rodine a nezaбудneme na Boha, spravili sme to najlepšie pre to, aby sme boli šťastní. Nemáme už vo svojej moci našu minulosť, tá je výsledkom našich minulých rozhodnutí. Ani našu budúcnosť, tá je v moci Boha a môže sa stať, že dopustí, aby sa nám stalo nejaké nešťastie. Tomu nevieme zabrániť. Vieme len prosiť a modliť sa o silu niest' kríž, ak príde.

Ale prítomný čas, ktorý žijeme tu a teraz, je len o nás. Je len na nás, ako ho využijeme a aké konkrétne rozhodnutie spravíme. Ja som pochopil a prijal, že od týchto našich konkrétnych rozhodnutí závisí naše šťastie.

ABER EST SUAE QUISQUE FORTUNAE

„Každý je strojom svojho šťastia“

Sallustius, Caesar

Richard

Hojnosť Božích milostí

Náš duchovný otec Peter Kudláč si 10. júna pripomenul 25. výročie kňazskej vysviacky. V rodine Kudláčovcov sa kresťanstvo žilo spontánne a nenútené. Bolo každodennou samozrejmosťou sa modliť a ísť na sv. omšu. Mladého Petra zaujali aj príklady kňazov pôsobiacich v radošovskej farnosti: vdp. dekana Alberta Reháka a kaplána Vojtecha Kováčika SVD (z misijnej Spoločnosti Božieho slova). Kňazské svätenie prijal v roku 1995 v Katedrále sv. Martina v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Zlatých Moravciach, Starom Tekove, Topolčanoch a Malackách. V roku 1998 bol vymenovaný za administrátora farnosti Smolinské a od 1. júla 2011 pôsobí v našej farnosti.

**Milý pán farár,
vyprosujeme Vám do ďalších
rokov Vašej kňazskej služby
vedenie Duchom Svätým,
hojnosť Božích milostí, pev-
né zdravie a veľkú trpezlivosť
s nami – farníkmi.**

• red -

Foto: Ivana a archív P. K.

Prečítali sme si v Katolíckych novinách.

Mgr. Peter Kudláč

- narodil sa v Skalici v roku 1968
- vyrastal v Radošovciach, kde navštevoval aj ZŠ, potom Gymnázium v Skalici, po maturite pracoval v Didaktiku Skalica
- ZVS absolvoval v Kadani v západných Čechách
- študoval na Teologickej fakulte (CMBF UK) v Bratislave, kde bol vysvätený za diakona a neskôr za kňaza 10. júna 1995 v Katedrále sv. Martina

Rodičia boli pre mladého Petra príkladom ľudí živej viery.

Primičná sv. omša v rodných Radošovciach.

Svätá Korona

V súčasnej situácii šírenia koronavírusu po celom svete sa dostala do povedomia postava mučeníčky z prvých storočí kresťanstva – svätej Korony, ktorá bola uctievaná dlhý čas ako patrónka a ochrankyňa pred epidémiami. Aj keď kedysi patrila k obľúbeným svätým, o jej živote a pôvode vieme veľmi málo. Svätá Korona (Inkronata, po grécky Štefánia) pochádzala zo sýrskej Alexandrie, dnešného mesta Iskanderun v Turecku. Spolu so sv. Viktorom, za ktorého sa modlila, podstúpila mučenícku smrť, pravdepodobne v rodnom meste v sýrskej Alexandrii, ktorá je zaznamenaná v Rímskom martyrológiu. Niektorí historici odkazujú na miesto smrti Damask, ďalší na Antiochiu. Väčšina sa však zhoduje, že zomreli medzi rokmi 168 – 171, za vlády cisára Marka Aurélia. Príkaz na ich umučenie udelil rímsky sudca menom Sebastián.

Legenda hovorí o kresťanskom rímskom vojakovi Viktorovi. Po odhalení jeho viery v Krista, ktorá bola v tom čase v Rímskej ríši ediktom cisára Nera zakázaná, ho predviedli pred sudcu Sebastiána, ktorý kresťanov nenávidel. Rozhodol sa, že urobí z Viktora výstrahu pre ostatných kresťanov, ktorí odmietali zaprieť Krista. Dal ho priviazať k stĺpu a bičovať, kým mu koža nevisela z tela a potom mu dal vylúpiť oči. Viktor však Krista ani raz nezaprel. Neďaleko stálo 16-ročné dievča menom Korona. Bola manželkou jedného

z rímskych vojakov a tiež bola kresťankou. Rozhodla sa Viktorovi pomôcť v jeho agónii. Vyznala svoju kresťanskú vieru všetkým prítomným a utekala k miestu, kde Viktora mučili. Klakla si a modlila sa zaňho a povzbudzovala ho k vytrvalosti vo viere a k získaniu koruny mučeníctva. Netrvalo dlho a vojaci priviedli pred Sebastiána aj Koronu. Sebastián bol celý bez seba, že táto mladá žena nerešpektovala jeho autoritu. Dal ju okamžite uväzniť a mučiť. Potom prikázal, aby ju priviazali o dve palmy, ktoré ohli k zemi. Na jeho pokyn prerezali laná, ktoré tieto stromy držali. Palmy „vyskočili“ naspäť do vzpriamenej polohy smerom od seba. Táto sila bola taká obrovská, že roztrhla Koronino telo na polovicu. Napotom dal Sebastián Viktorovi odňať hlavu.

Relikvie sv. Korony sa okrem iných miest nachádzajú aj v Čechách. Lebku sv. Viktora a rameno sv. Korony (Štefánie) nechal umiestniť do Katedrály sv. Víta v Prahe v roku 1354 cisár Karol IV. a odtiaľ sa časť relikvie dostala aj do Ostravy.

Atribúty: koruna, palma
Liturgická pamiatka sv. Korony sa slávi 14. mája.

Prípravil: Pavol • Zdroj: Internet

FARSKÁ MATRIKA

Sviatosť krstu prijali

Ema Paráková	* [REDACTED]	krst: 08. 03. 2020
Linda Mária Jurkovičová	* [REDACTED]	06. 04. 2020
Ladislav Danihel	* [REDACTED]	23. 05. 2020
Ema Valentová	* [REDACTED]	24. 05. 2020
Amélia Prévajová	* [REDACTED]	14. 06. 2020
Mateo Studenič	* [REDACTED]	28. 06. 2020
Kamil Mihok	* [REDACTED]	28. 06. 2020

Sviatosť manželstva prijali

Pavol Ružička a Simona Miškechová 20. 06. 2020 (Húšky)

Do večnosti sme vypravdili

Anna Bozálková, rod. Horváthová	† 09. 03. 2020	pohreb: 13. 03. 2020
František Vrbatovič	† 20. 03. 2020	24. 03. 2020
Jozef Šišolák	† 12. 05. 2020	14. 05. 2020
Marta Martinská, rod. Rumanová	† 25. 02. 2020	27. 05. (uloženie urny)
Ján Drahoš	† 09. 06. 2020	12. 06. 2020
Anastázia Papučíková, rod. Fajtáková	† 12. 06. 2020	15. 06. 2020
Jindřiška Fischerová, rod. Jurkovičová	† 15. 06. 2020	18. 06. 2020
Milan Bilík	† 23. 06. 2020	26. 06. 2020

ZAŽLTNUTÉ OKAMIHY

V minulom, predkoronovom čísle Svitania sme na titulnej strane priniesli zaujímavú fotografiu. Vyžvali sme vás: poznáte niekoho na fotografii? Aj s vašou pomocou sa nám podarilo identifikovať mená roľníkov pri mlátačke na fotografii z päťdesiatych rokov. Pozrite, či sa nemýlime: zhora – Helena Šišoláková (Krpoška), Martin Vrablec (Cichý); dolu prvý rad – Mária Šišoláková (Benková), Anka Rusňáková, Helena Pavelková (Čembová), Mária Šišoláková (Totina), Anna Reifová, pán Diviak (Kadlec), Jozefka Studeničová

(Pachojková), Martin Šurina (Panáček), Anna Šišoláková (Slámeňáčka), Terézia Knotková (Kostelníčka), Katarína Matoková, Mária Trajlínková (Barónka); celkom dolu – Mária Dojčáková (Supiška), Ferdinand Šišolák (Mašinista), Anka Ferenčíčová (Psáčková), Florián Knotek (Kostelník).

Za pomoc s identifikáciou srdečne ďakujeme pani Anne, Helene a Marke.

Ak máte historické fotografie a s nimi spojené príbehy vašich rodičov či starých rodičov, oslovte niekoho z redakčnej rady. Radi o vás napíšeme.

• red-

